

1 Museu Objecte

MUSEU H. N.

« **Petxines de nacre blanc, cefalòpodes de gran dimensió i d'un gruix de valva de més de trenta mil límetres** », de Jean Cayrol, in *Histoire de la mer* ; editorial *Éditions du Seuil*, París, 1973

O, al Museu d'Història natural, la redescoberta d'objectes de nacre, després d'un inventari de les col·leccions...

El nacre es forma a l'interior de la closca d'alguns mol·luscs per la juxtaposició regular de tauletes d'aragonita (carbonat de calci) soldades entre elles per un morter de composició orgànica (la conquiolina).

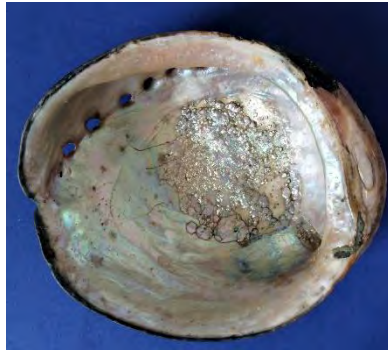
Permet que la conquilla dels mol·luscs que la secreten sigui més resistent.

Pinctada margaritifera
Ostra perlera,
nacre perler polít

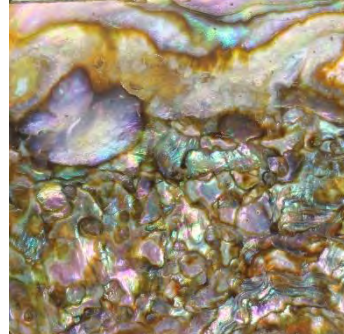

Les perles són per la seva banda formades per certes espècies de bivalves en reacció a la introducció d'un cos estrany en la seva closca. El mol·lusc es posa llavors a secretar

nacre que vindrà a recobrir en diverses capes aquest cos estrany, donant-li una forma més o menys rodona i formant així una perla.

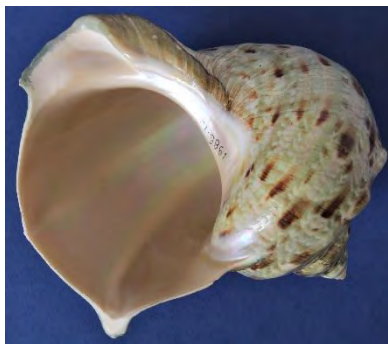
Haliotis cracherodii Leach, 1814, Orella de mar negra cara interior bruta

nacre polida, primer pla

L'aspecte acolorit del nacre prové de la superposició de capes, d'índex de refracció diferent, que creen interferències amb la llum, donant així a la matèria un aspecte que canvia segons el seu angle d'exposició i creant un fenomen d'iridescència.

Les principals espècies que produeixen nacre són eixides de la família de les orelles de mar, dels turbos, de les ostres perífères, dels trochus, dels nàutils o encara dels pínids.

Turbo marmoratus, Turbo verd, gran espècia de gasteròpode marí amb opercle calcari gruixut de la família dels Turbinidae.

Nautilus,
Nàutil polit

El nacre, que és doncs un material natural, és utilitzat per l'Home des del Neolític per a la fabricació d'eines petites i d'elements d'adorn.

Molt apreciada pel seu aspecte brillant i els seus colors irisats, el seu ús decoratiu va perdurar ja que, encara avui en dia se sol utilitzar el nacre en la marqueteria, la fabricació de jocs d'escacs, de dames... o per la confecció de joies i de botons.

La marqueteria és un decorat realitzat amb l'aplicació de diferents materials, tallats segons un dibuix i encolats sobre un suport.

La tableterie consisteix en la fabricació de petits objectes mitjançant la retallada, l'acoblament, la formació, l'emmotllament, la incrustació, l'escultura.

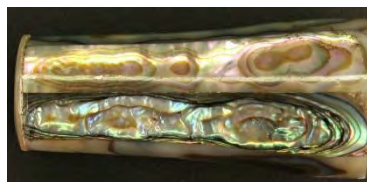

moneder de nacre

El treball del nacre el realitza un artesà especialitzat en el nacre que poleix els trossos de nacre abans de tallar-los segons la forma desitjada o d'afegir-hi un motiu gravat.

placa de nacre

element de binocles de nacre

Generalment de color blanc, el nacre pot ser lleument acolorit a partir de colorants orgànics, per obtenir reflexos amb més matís gris o rosats.

Al Museu d'Història natural de Perpinyà, l'inventari de la col·lecció dels nacres ha permès a l'equip científic del Museu redescobrir-la i presentar-la al públic el 2015.

L'inventari de les col·leccions és una operació que consisteix a verificar la presència, la localització i l'estat dels béns que pertanyen a les col·leccions d'un museu. Realitzat cada deu anys, permet recordar la història de les col·leccions i assegurar la seva conservació. Així l'objectiu de l'inventari de les col·leccions és aprendre a conèixer-les millor per tal de donar-les a conèixer al gran públic.

Recerques s'han dut a terme per a repassar la història d'aquesta col·lecció i la seva evolució fins als nostres dies.

part de la col·lecció de Nacres
del Museu d'Història natural de Perpinyà

Aquestes recerques han permès determinar que la col·lecció de nacres, conservada pel Museu d'Història natural de Perpinyà, va ser adquirida per donació el 1993. Consta de més de 200 objectes, és fruit del treball del taller Bertin del qual hom deixa constància al segle XIX al n°3, *Cité Griset*, a l'11e districte de París.

Vaporitzador de
perfum, polvorera i
pinta llavis
de nacre

S'hi troba objectes amb funcions diverses, com accessoris d'aparat, necessers, eines de costura, o plaques finament treballades, el conjunt d'aquesta col·lecció pot ser datat de la fi del segle XIX.

llibreta d'agulles i coberta de llibre de nacre

El treball remarcable realitzat pels artesans especialitzats en el nacre del taller Bertin i la finesa amb la qual han tractat cada objecte, són el reflex del gust desenvolupat a aquest període per l'alta societat francesa per al nacre, del qual la brillantor i el refinament eren molt apreciats.

cobertes de llibre de nacre

Fotos D.M. de les col·l. Museu d'Història natural
© Vila de Perpinyà

Per a saber-ne més:

- Collectiu d'autors, *Le bois, l'os, la corne, l'ivoire, la nacre. Aspects de la tableterie en France*. Ed Agir Pic, 2001.
- BONNET Laurence, *La nacre. La tablette, le bouton, l'éventail*. Ed. District Des Sablons, 1998.
- CARINO Micheline, amb la contribució de MONTEFORTE Mario, *Une histoire mondiale des*

perles et des nacres : pêche, culture, commerce. Ed. L'Harmattan, 2006.

- NARDO Vicente, *La grande nacre de Méditerranée : Pinna nobilis, un coquillage bivalve plein de noblesse.* Ed. PU PROVENCE, 2020.

Museu d'Història natural

12 carrer Font Nova
66931 Perpinyà cedex
Telèfon: 00.33.(0)4.68.66.33.68

Retrobeu el Museu a la pàgina web de la Vila:

[Muséum d'Histoire Naturelle | Perpignan la rayonnante \(mairie-perpignan.fr\)](https://museum.dhistoire.naturelle.perpignan.fr)

Observacions? Contacteu-nos:

Servei dels Públics dels Museus de Perpinyà

musees-mediation@mairie-perpignan.com

Telèfon: **00.33.(0)4.68.66.24.66**

